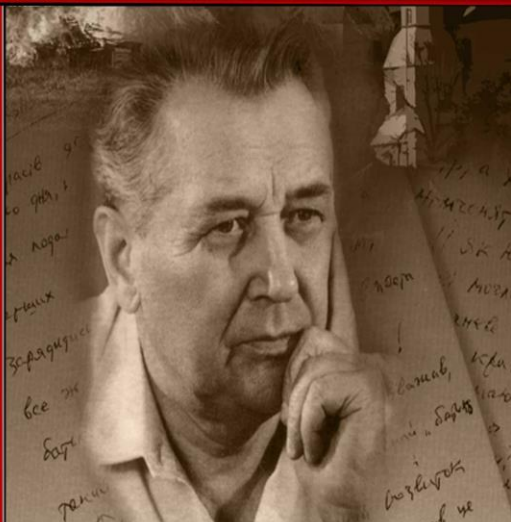

De Courcy

ОЛЕСЬ ГОНІЧАР

**ЛЕТЯТЬ
УСМІХНЕНІ
ПТИЦІ**

*«Летять усміхнені птиці» Олесь Гончара — новела, в якій автор розкриває болючу тему дисгармонії людини і природи, споживацького способу життя людей, які не вміють цінувати і берегти красу довкілля***.*

Світову славу письменнику принесли романи «Собор», «Прапороносці», «Тронка», «Берег любові», «Людина і зброя», повісті «Бригантина», «Далекі вознища», новели «Модри Камень», «За мить щастя». Олесь Гончар — видатний український письменник, автор соціально-психологічних та філософських романів, повістей та новел.

Олеся Гончар

Летять усміхнені птиці

Третій день у горах горіли ліси. Ті, що знемагалися серед палаючих заповідних сосен над скелями, бачили тепер над собою лиш сонце, спотворене гарячим заімленим повітрям, — відомо ж бо, що під час лісових пожеж сонце в небі стає розбухлим, величезним.

Люди були близькі до відчаю, здавалось багатьом, що й увесь півострів зараз палає в пожежах, адже куди не глянь — звідусіль шугає вогонь, тріщить, гуде в деревах, жаркий, агресивний. Всупереч надлюдським зусиллям тих, хто намагається гасити, він наближається, полум'я, сягнувши струнких, височезних сосен, одразу охоплює їх, наче вони стояли облиті бензином, і вже перед тобою вирує ще грізніше полум'я, що рветься вгору з могутнім турбінним ревінням.

Стихія не минає нічого, долає все на своїм шляху, підступить до скель, і скелі пашать, гірська лань, випорснувши з палаючих нетрів, летить кудись між крутояри наосліп, гнізда пташині горять, і птахи, в'ючись, тікають у височінь, розполоханими зграями губляться в просторах над морем. Геть далі, далі від цих розпашілих гір, де кисень вигоряє з повітря, де лишається тільки

розпечений газ, що випалює груди і людям, і птахам, спалює легені, і нічому живому тут нема чим дихнути, таке враження, що повітря в цім хаосі вигоріло до решти і натомість виповнює простір лиш цей нестерпно гарячий середскельний газ безжиттєвості, смерті.

Змученим, змордованим нерівною боротьбою людям їхні зусилля здавалися марними, позбавленими глузду, бо що значать ці їхні відра, лопати, вогнегасники супроти розбуялої, всепожираючої стихії. Мали нібито з'явитись вертольоти з спеціальними командами, але ж де вони, де? Чи в інших місцях теж горить? Уява малювала людям, як вогонь, перекидаючись міжгір'ями із кряжа на кряж, із скелі на скелю, ось-ось добереться до самого узбережжя, і, перш ніж загинути вам у нерівній боротьбі, побачите, як горять приморські здравниці й папки, як свічками спалахують кипарисові алеї, а вікна ваших осель, ці ефемерні захистки домашніх затишків, лопаються від полум'я своїми тонкими шибками.

І найдивніше, що серед тих, хто веде нерівний бій з вогнем у заповідних гірських лісах, всіма жилами надривається й він — винуватець пожежі, туристик мокрочубий, в зашмарованих джинсах, в окулярах від короткозорості, з міні-транзистором, що й тут недоладно бовтається йому через плече. Анонімний злочинець, винуватець невикритий, він

б'є й б'є киркою крем'янистий ґрунт, разом з іншими прокладаючи захисну канаву проти вогню. Він бачить, що навіть у літніх санітарок та медсестер робота кладеться доладно, і тільки кирка, вручена йому, все б'є мовби не туди, влучає в камінь, викрешуючи ці безглузді тут іскри. І все в нього виходить так невміло, кирка не слухається, дали б лопату — мабуть, і лопата не слухалася б теж! Відчуваючи презирство до себе, він у відчай ловить думку, що, власне, йому не дано навіть цього, не здатен він до праці елементарної, найпримітивнішої з усіх. Закомплексований гомо сапієнс, не вмієш орудувати навіть і тим, що було послухне твоєму печерному пращурові, киркою не вдариш до пугтя, вона в тебе тільки скрегоче по камінню та множить іскри, мовби ще мало тут цього всейдучого, всенищівного вогню. І це ж ти його розбудив, ти викликав, ти анонімний автор цієї стихії, що дедалі дужче пашіє на тебе, морем полум'я дихає із-за тієї зубчастої скелі, за якою десь там від самого рання працюють твої ровесники — морські курсанти.

Строєм, форсованим маршем добулись вони в ці гори, і старший лісничий, що розподіляв їх, вишикуваних на галявині, окидав шеренгу поглядом суворим і зболеним, та й чи може бути інший погляд, коли перед тобою серед курсантів стоїть у шерензі і твій рідний син? Інструктаж був